

Nr 297.

Av herrar **Andersson, Karl Emil**, och **Tjällgren**, i
*anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 58
och 59.*

Det förslag till ordnandet av polisväsendet i riket, som framlagts i propositionen nr 58 jämte därmed sammanhängande följdpropositioner, synes ej böra av riksdagen oförändrat antagas. Särskilt i här nedan angivna avseenden synas ändringar böra vidtagas.

Den föreslagna lagen åsyftar bland annat att åstadkomma, att landsbygden indelas i *polisdistrikt* av betydande storlek. En sådan anordning kan visserligen i vissa delar av landet vara lämplig, men i andra trakter framstår den för befolkningen såsom icke erforderlig och ägnad att medföra onödiga kostnader. Uttryck för denna uppfattning ha, såsom i prop. nr 58 omnämnes, framförts i åtskilliga av de yttranden, som avgivits vid ärendets beredning. Hänsyn till denna mening synes böra tagas i vidsträcktare mån än som skett i propositionen. Detta torde lämpligen kunna ske på det sätt, att polislagens 9 § första stycket erhåller den ändrade lydelsen, att landsfiskalsdistrikts indelning i polisdistrikt skall, *där det är erforderligt för allmän ordning och säkerhet*, ske på sådant sätt, att i varje polisdistrikt åtminstone en polisman kan antagas erhålla full sysselsättning. I samband därmed bör nämnda paragrafs andra stycke få det ändrade innehåll, att *där sådant skäl ej föreligger* eller på grund av visst områdes avskilda läge eller annan särskild omständighet området icke lämpligen skulle kunna sammanföras med annat till ett polisdistrikt, må området bilda eget polisdistrikt, ändock att det icke kan giva full sysselsättning åt en polisman.

De bestämmelser, som i 11 § föreslås rörande *polisstyrelse*, böra även underkastas ändringar. Enligt 11 § 1 mom. skall i Stockholm så ock i varje län finnas en polisstyrelse. Då landsting skall utse vissa medlemmar av densamma, blir en nödvändig följd härav, att särskilda regler måste meddelas för det fall, att redan nu, såsom fallet är i Kalmar län, två landsting finnas inom samma län eller en sådan anordning i framtiden träffas av Konungen enligt lagen den 20 juni 1924 om landsting 2 §. I dylikt fall synes visserligen vardera landstinget böra få utse tre ledamöter — eller samma antal som övriga landsting utse — men det vore tydligen olämpligt, att samtliga sex av landsting utsedda ledamöter på en gång deltaga i överläggningar och beslut. Liksom de ledamöter, vilka utsetts av stad, som är skyldig att tillhandahålla reservpolismän, deltaga

i överläggningar och beslut endast med avseende å fråga angående polispersonal från staden, synas vardera landstingets representanter böra deltaga endast med avseende å fråga angående polispersonal från dess landstingsområde.

TVå av polisstyrelsens ledamöter skola enligt förslaget utses av Konungen. Av dessa förordnas den ene till polisstyrelsens ordförande, den andre till dess vice ordförande. Sakkunniga av november 1924 hava rörande tillsättandet av ordförandeposten yttrat: »Mot den föreslagna polisstyrelsen kommer kanske att anmärkas, att i densamma icke inrymts någon representant för de myndigheter, som hava ansvaret för rättssäkerhetens upprätthållande. En sådan anmärkning skulle dock icke vara befogad. Vid tillsättande av ledamöter i polisstyrelse lär nämligen Kungl. Maj:t otvivelaktigt komma att tillse, att berörda myndigheter bliva däri företrädda. I de flesta län torde det väl finnas lämpligast, att vederbörande landshövding utses till ledamot och ordförande i styrelsen, om också en sådan anordning icke syntes böra fastslås såsom undantagslös regel.» Med anledning av detta de sakkunnigas yttrande torde böra framhållas, att det icke torde kunna gå för sig att försätta någon enstaka landshövding i den särställning, att han i motsats till flertalet kolleger ej skulle vara ordförande i länets polisstyrelse. Om en person ej kan beklädas med sistnämnda förtroendepost, torde han över huvud taget ej vara lämplig att utöva en landshövdingens myndighet. I enlighet med vad ett konsekvent fasthållande vid sakkunnigas tankegång fordrar, bör i lagtexten inryckas bestämmelse, att landshövdingen skall vara polisstyrelsens ordförande. Hans ordförandeskap varar alltså enligt ett dylikt stadgande till slutet av hans tjänstetid. Härigenom undvikes bland annat även den svårighet, som enligt propositionen uppstår för den händelse landshövding förordnas för fyra år, såsom där föreslås, i alla de fall, då de fyra åren överskjuta hans tjänstetid som landshövding. I överensstämmelse med vad som här hemställts i fråga om ordförandens tjänstgöringstid yrkas, att den av Konungen förordnade vice ordföranden, som med bibehållande av en i propositionen uppställd fordran bör vara borgmästare, lagfaren rådman eller härads- hövding, skall förordnas för den tid han innehar dylik befattning inom länet. En sådan anordning står i överensstämmelse med den grundsats, som möter i vår rätt, att organ, som handhava domsmakt, böra vara fast konstituerade.

För att även i övrigt i större omfattning tillämpa denna grundsats synes också den ändring i här berörda § böra vidtagas, att de av landsting och stadsfullmäktige utsedda ledamöterna väljas för åtta kalenderår, vilket innebär en fördubbling av den i propositionen föreslagna tiden.

Vad därefter angår de i 14 § föreslagna reglerna om bestridandet av kostnaderna synas dessa i vissa avseenden ej vara tillfredsställande.

Enligt 2 mom. skall statsverket bidra med en tredjedel till personalkostnaden för befattningshavare vid polisväsendet, vilka anställts för lands-

tingsområde. För närvarande utgår statsbidrag med 50 %. Genom den föreslagna nedsättningen skulle, på sätt i prop. nr 59 s. 7 angives, statens kostnader i fråga om avlöningen för år minskas med omkring 20,000 kronor. Därför skulle statsbidraget till landstingets övriga poliskostnader å omkring 22,000 kronor bortfalla. Tar man emellertid hänsyn till att staten å andra sidan skulle ikläda sig vissa bidrag till pensioneringskostnaden, skulle statens årliga besparing uppgå till omkring 37,000 kronor. Då emellertid landstingen enligt den nya lagen ej skulle vara skyldiga att anställa polis, kan man befara, att en procentuellt sett så stark nedsättning av statsbidraget skall föranleda de landsting, som för närvarande anställa polis, att upphöra därmed. Detta skulle emellertid utan tvivel vara till skada. Kommunikationernas utveckling särskilt genom den starkt ökade användningen av automobiler och motorcyklar har nämligen framkallat behovet av en polis, som är verksam inom ett större område och rör sig över ett läns hela vägnät. Helt säkert kommer behovet härav att i framtiden ytterligare skärpas. Med hänsyn härtill synes det yrkandet böra framställas, att staten åtminstone icke minskar bidraget till landstingspolisens avlöning utan att detta i stället alltjämt bibehålles utgående med 50 %. Då ett bifall till detta yrkande, såsom av det föregående framgår, för staten skulle medföra en ökad årlig utgift för avlöningar av omkring 20,000 kronor, vartill för pensionskostnader skulle komma omkring 1,000 kronor jämte någon mindre ökad kostnad för familjeunderstöd m. m., kunna statsfinansiella skäl ej anses lägga hinder i vägen för dess bifallande.

Enligt samma lagrum, varom nu varit fråga, 14 § 2 mom., skall staten likaledes med en tredjedel bidraga till personalkostnaden för befattningshavare vid polisväsendet, vilka anställts i *polisdistrikt på landsbygden*. Under ärendets förberedande behandling hava, såsom av den i prop. nr 58 lämnade redogörelsen framgår, från flera håll skäl anförts för att statens bidrag skulle utgå efter en högre procent. Särskilt må erinras därom, att sakkunniga av november 1924 förordat, att statsbidraget skulle utgå med 50 %. I föreliggande fråga har departementschefen i prop. nr 58 s. 58 anfört, att det av honom framlagda förslaget skulle öka landsbygdens poliskostnader med något mindre än 2,400,000 kronor, att ett statsbidrag å 33 $\frac{1}{3}$ % skulle innebära, att staten finge vidkännas något mindre än halva denna kostnadsökning och att ett statsbidrag efter 50 % skulle betyda, att statsverket påtog sig mer än tre fjärdedelar av kostnadsökningen. I siffror uttryckt beräknas statsbidraget i förra fallet till 1,630,000 kronor och i det senare till nämnda belopp ökat med 815,000 kronor eller 2,445,000 kronor. Med hänsyn till det svåra ekonomiska läge, vari en stor del av våra landsbygdskommuner befinna sig, och andra under utredningen framhållna beaktansvärda omständigheter synas goda skäl föreligga för det yrkande, att statsbidraget även i detta fall bestämmes att utgå icke med en tredjedel utan med hälften.

Med stöd av vad som sålunda anförts hemställes värdsamt,

att utskottet ville dels föreslå riksdagen att antaga här ovan angivna ändringar i Kungl. Maj:ts förslag till polisväsen och att utskottet måtte utarbeta härför erforderlig lagtext, dels vidtaga de övriga ändringar i Kungl. Maj:ts förslag med avseende å författningstext och anslag, som äro en konsekvens av de ovan angivna.

Stockholm den 16 april 1925.

Karl Andersson
i Eliantorp.

L. Tjällgren.